

Предложения на БСК за експертната група към Националния консултативен съвет за професионална квалификация на работната сила (НКСПКРС)

Относно оптимизиране на дейности за професионална квалификация на възрастни, организирани от АЗ в рамките на НПДЗ и ОП РЧР

I. За подобряване на качеството на професионалното обучение:

1. Съотношение цена – качество:

Конкурсният принцип за избор на доставчик в дейностите за ПК по реда на закона/наредбата за обществените поръчки, съдържа сам по себе си антагонизъм на интересите – от една страна краен потребител на услугата са безработни/заети лица, които са заинтересовани от придобиване на знания и умения с конкурентно на пазара качество, от друга страна АЗ (дирекциите ДБТ по места) като възложител на обученията и разпоредител на публични финансови средства е заинтересована от по-ефективно разходване на средствата, което в практиката се измерва с по-ниска единична цена на обучение. Това обстоятелство създава предпоставки за разгръщане на дъмпингови практики на пазара на квалификационните услуги. За ограничаване на този негативен ефект БСК още преди три години предложи в методиката на АЗ за провеждане на обучение на безработни лица да се **въведат минимални прагове на цените по отделни професионални направления или професии** в конкурсите за избор на доставчици на обучението.

2. Критерии за оценяване на качеството на ПО:

Критериите за оценка на качеството в досегашната практика са свързани единствено с количествени показатели за изпълнение на процеса – брой записани/брой завършили – брой документи, продължителност на обучението/съответствие на предварителния график на дейността, учебни планове/програми и т.н. Анализът на тази информация не дава отговор на основни въпроси, свързани с целите на обучението и тяхното постигане, конкурентоспособността на придобитите знания и умения на пазара на труда и сравнение на постигнатите резултати спрямо ефективността на вложените в обучението средства. Необходимо е критериите за качество да бъдат внимателно дефинирани, обсъдени на широка основа със всички заинтересовани страни и апробирани в практиката, което е дълъг и ресурсоемков процес. Затова БСК предлага да се стартира с възможните „прости“ решения, които могат да бъдат въведени незабавно в конкурсите за избор на доставчици на ПО като:

- Наличие на лицензиран софтуер в обучението по ИКТ (тази практика вече е възприета в част от дейностите, организирани от АЗ);
- Наличие на оригинални учебни помагала в дейностите за чуждоезиково обучение;
- Сертифициране на преподавателите за обучение на възрастни (ПОВ) и даване на предимство на сертификата за ПОВ в процедурите по оценка на кандидатите;

- Даване на предимство на сертифицирани доставчици на професионално обучение, прилагащи СУК (доколкото системата за оценяване на резултатите от обучението в страната не предполага външно, независимо оценяване);

В досегашната практика обратната връзка след извършеното обучение се осъществява от представители на ДБТ на базата на попълнени от участниците анкетни карти. Не е ясно дали анализът на тази информация се използва по-нататък с цел оптимизиране на планирането на следващи обучения в системата на АЗ. Освен това липсва обратната връзка от страна на работодателите – доколко извършеното обучение е адекватно на нуждите на икономиката, доколко административните процедури на координация, мониторинг и контрол от страна на ДБТ са способствали или затруднявали процеса на обучение и постигането на целите на обучението и др. За подобряване на обратната връзка с цел постоянно оптимизиране на дейността за ПО, организирана от АЗ, предлагаме да се въведе **критерий за степента на удовлетвореност на доставчиците на обучението и работодателите**, осигуряващи последващ стаж на обучените безработни лица, от действията на регионалните офиси на АЗ по координирането и администрирането на процеса.

II. За оптимизиране на процедурите по ОП „РЧР”

Съществуващата 5-степенна система за управление/администриране на реализацията по операциите за професионална квалификация, финансирани по ОП РЧР, създава сериозни бариери пред гъвкавостта на процеса и ефикасността на дейностите по изпълняваните проекти поради прилагане на различни процедури и несъгласувани между отделните нива практики. Това създава излишно напрежение в диалога между бенефициентите и представителите на различните управленски/административни нива на ОП, честа практика е налагане на противоречиви изисквания спрямо бенефициентите от различните нива на мониторинг и контрол, което затруднява изпълнението на проектите, води до понижаване на ефективността на средствата (вкл. до икономически загуби от собствен финансов принос на бенефициентите), понижава мотивацията за участие с проекти и е заплаха за усвояемостта на ОП РЧР като цяло. Наблюденията на БСК в тази връзка показват сериозно понижаване на атрактивността на ОП РЧР за включване на работодателите в проектни дейности основно поради тежките административни процедури и удължените срокове за разплащане на средствата по ОП. Като бързи решения за преодоляване на констатираните негативни тенденции БСК предлага:

1. Въвеждане на унифицирани правила, процедури, образци и практики на всички нива на управление/администриране на ОП РЧР. За целта е необходимо цялата информация, свързана с изпълнение на проектите да бъде изработена и публикувана преди стартирането на поканите за набиране на проектни предложения. Да бъде преустановена практиката за промяна/подмяна на отделни процедури/образци, въвеждане на допълнителни изисквания след сключване на договорите за финансиране и др. подобни практики. Необходимо е изграждане на капацитет на ЧР, ангажиран с тази дейност на всички нива на ОП РЧР, което многократно ще подобри комуникацията и ще ускори изпълнението на програмата. В тази връзка предлагаме да **бъдат публикувани текстове от Наръчника за управление на ОП РЧР**, така че процедурите и документооборотът да бъдат предварително ясно дефинирани за всички нива на управление и за бенефициентите по програмата.
2. Поради непрекъснато нарастващия обем на дейностите по програмата, все по-често ще се сблъскваме с проблема за нарастващ недостиг на достъчен по брой и

квалифициран персонал по всички управленски/административни нива на програмата. Това рефлектира в удължаване на сроковете за първоначално и последващо оценяване на проектите, междинно и финално отчитане и разплащане на средствата по проектите. Всичко това сериозно застрашава усвояемостта на средствата по програмата в предвидения планов период. За преодоляване на тази заплаха БСК още преди две години предложи **да се създаде мрежа от независими, външни експерти**, които да бъдат включени в администрирането/управлението на програмата паралелно със служителите по програмата. Това ще гарантира ефикасност, обективност и ускорена усвояемост на средствата по програмата.

3. Изпълнението на ОП РЧР все още се извършва в условия на непрозрачност спрямо бенефициентите поради гореизложените причини и основно поради факта, че все още - три години след стартиране на програмата, не е публикуван т.н. „Наръчник на бенефициента”, поради което бенефициентите на всеки етап от проектния цикъл са застрашени от рискове, които те не могат да идентифицират и съответно да управляват. Предлагаме възможно най-скоро да бъде публикуван **„Наръчник на бенефициента по ОП РЧР”**.
4. За подобряване на цялостната комуникация между участниците в дейности по ОП РЧР предлагаме да се въведат еднакви правила за двете страни – бенефициенти и администратори/координатори/управляващи по ОП РЧР, а именно:
 - Въвеждане на **процедура за предоставяне на писмен отговор** от страна на администрацията на ОП РЧР (на всички нива) подобно на процедурите за бенефициенти;
 - Определяне на ясен **срок за отговор** от страна на администрацията на ОП РЧР (на всички нива) по подобие на сроковете за бенефициентите.

Изготвил:

Галя Божанова – представител на БСК в НКСПКРС, директор на Центъра за професионално обучение при БСК